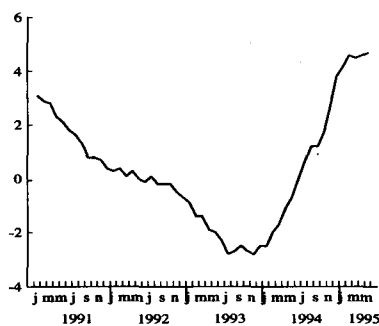

Conjunctuurbericht juli

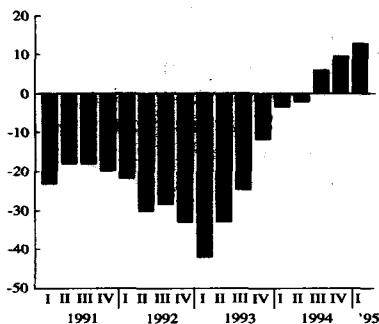
Algemeen

De recente ontwikkelingen van de meeste in dit Conjunctuurbericht opgenomen indicatoren zijn rooskleurig. De industriële productie laat een stabiele groei zien. Voor de chemie en de metaal worden in de eerste maanden van dit jaar forse stijgingen gemeten. De bouw herstelt na de terugval als gevolg van de staking. De werkloosheid daalt en het aantal vacatures neemt toe. De inflatie is gematigd. De stijging van de producentenprijzen vlakkt af. Het aantal faillissementen daalt. Het vertrouwen van de consumenten in de ontwikkeling van de economie stijgt. Met name de koopbereidheid is fors toegenomen. Eén van de indicatoren waarvan de groei enigszins hapert, is de gezinsconsumptie. De toename over de eerste maanden van dit jaar blijft achter bij die van vorig jaar. De orderpositie van de industrie laat een daling zien.

Figuur 1. Productie industrie, volume, procentuele jaarmutatatie van het voortschrijdend 12-maandsgemiddelde

Figuur 2. Vacatures, mutaties t.o.v. een jaar eerder (x 1000)

Vacatures: stijgende tendens

Het aantal vacatures heeft een stijgende tendens. In het eerste kwartaal van 1995 waren er 56.000 vacatures bij particuliere bedrijven. Vergeleken met het vierde kwartaal van vorig jaar is dit een stijging van 13.000. Het aantal vacatures neemt in het eerste kwartaal meestal toe als gevolg van seizoensinvloeden. De toename dit jaar is echter de grootste na 1990. Er is dus naast de toename door seizoensinvloeden ook sprake van een stijgende trend.

Vergeleken met een jaar eerder is er in het eerste kwartaal van 1995 eveneens een stijging van 13.000. Het is voor het eerst na 1990 dat het aantal vacatures eind maart boven het niveau van het jaar daarvoor ligt. Toch is het niveau van het aantal vacatures vergeleken met wat verder terug in de tijd nog steeds aan de lage kant. In de jaren van hoogconjunctuur op de arbeidsmarkt (1990 en 1991) lag het aantal vacatures ruim boven de 100.000.

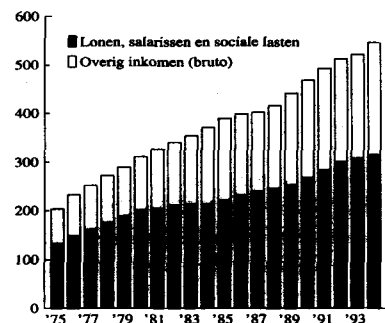

Loonquote in 1994 gedaald

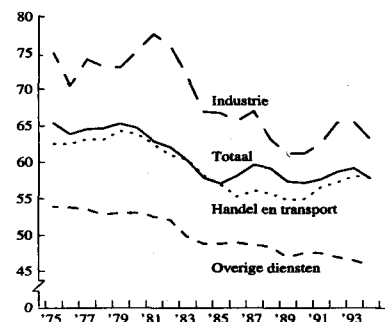
Recent zijn de gegevens van de Nationale rekeningen 1994 beschikbaar gekomen. Een opmerkelijke uitkomst is, dat het aandeel van de lonen (inclusief sociale lasten) in het nationale inkomen voor het eerst sinds 1990 is afgenomen. Als spiegelbeeld daarvan steeg het aandeel van het bruto overig inkomen. Het bruto overig inkomen omvat naast de afschrijvingen het inkomen van zelfstandigen, de ingehouden winsten en een gedeelte dat wordt aangewend voor betalingen van rente en dividend.

Figuur 3 geeft een beeld van de ontwikkeling in de afgelopen twintig jaar van het bruto binnenlands product (bbp) in lopende prijzen en de verde-

Figuur 3. Bruto binnenlands product (factorkosten, f mrd) waarde en samenstelling

Figuur 4. Loonquoten, in %

ling hiervan in lonen en overig inkomen. Over de gehele periode verdriedvoudigde het bbp. Deze toename hangt uiteraard voor een groot deel samen met de prijsstijgingen in dit tijdvak. De totale volumemutatatie van het bbp bedroeg in de periode 1975-1994 zo'n 50%.

In figuur 4 is de verhouding tussen de lonen en het bbp (de loonquote) voor het totaal en de drie grootste bedrijfstakken weergegeven. De totale loonquote daalde in de eerste helft van de jaren tachtig vrij scherp. De afnemende werkgelegenheid en de loonmatiging zal aan deze ontwikkeling niet vreemd geweest zijn. Van de weergegeven bedrijfstakken is de ontwikkeling in de industrie het meest geprononceerd. Niet alleen is het niveau hoger – mede een gevolg van het relatief geringe aantal zelfstandigen in deze bedrijfstak – ook de mutatie laat een vrij grote spreiding zien. In de periode 1980-1990 daalde de loonquote in de industrie met bijna 15%-punten. De dienstensector laat, zeker als de handel en het transport worden uitgezonderd, een gestaag dalend verloop van de loonquote zien.

Kerngegevens recente ontwikkelingen, procentuele mutaties t.o.v. hetzelfde jaar daarvoor, tenzij anders aangegeven

	1988/92 gemidd.	1993	1994	1994			1995 1e kw.	1995				Trend 2)
				2e kw.	3e kw.	4e kw.		maart	april	mei	juni	
VOLUME-GEVEGENS												
<i>Productie (Kwartaalrekeningen)</i>												
Bruto binnenlandse product (m.p.)	3.0	0.4	2.5	2.4	2.3	3.0	3.4					
Landbouw en visserij	5.2	5.4	-0.1	-2.7	-1.6	2.4						+
Nijverheid	1.9	-2.0	3.6	4.2	4.8	3.9						+
Handel, hotel- en restaurantw., rep. bedr.	3.7	0.2	1.8	1.5	-0.2	2.3						+
Transport, opslag- en communicatiebedr.	5.5	1.7	3.1	3.2	2.8	2.4						+
Overige dienstverlening (excl. overh.)	3.1	1.7	2.5	2.2	2.2	3.1						+
Algemeen overheidsbestuur, enz.	0.9	0.6	1.2	1.1	0.9	1.1						+
<i>Productie (maandindicatoren)</i>												
Delfstoffenwinning	0	1	-1	10	0	-12	-2	9	-14	4		-
Industrie	2	-2	4	3	4	8	4	2	4	3		+
Voedings- en genotmiddelenindustrie	2	-2	2	0	2	5	1	-1	4			+
Textiel-, kleding- en lederindustrie	0	-1	2	3	3	2	-2	-3	2			+
Papier- en grafische industrie	3	-2	3	1	2	7	1	1	3			+
Chemische industrie	2	-2	5	6	5	7	8	6	4	2		++
Rubber- en kunststofverw. industrie	5	-4	6	6	6	14	5	2	1			++
Hout- en bouwmaterialenindustrie	2	-2	7	6	7	16	2	-4	-3			++
Basismetalenindustrie	2	0	8	7	9	12	8	9	7			++
Elektrotechnische industrie	1	-1	4	4	5	7	10	10	5			++
Rest metaal- en overige industrie	3	-6	4	2	3	9	3	3	5			+
Openbare nutsbedrijven	2	2	1	6	4	-5	1	5	-1			+
Bouwnijverheid	2	-5	3	3	5	7	6	-7	-12	10		+
<i>Consumptie</i>												
Binnenlandse gezinsconsumptie	3	1	2	2	1	1	2	1	0	3		+
Voedings- en genotmiddelen	2	0	1	0	3	1	2	2	-4	2		+
Duurzame consumptiegoederen	4	-2	0	0	-3	0	1	-1	-2	5		+
Overige goederen en diensten	3	2	3	3	3	2	2	2	1	2		++
<i>Investerings in vaste activa</i>												
Bruto investeringen, totaal	2	-2	3	3	-3	8						+
Bedrijven	2	-2	3	3	-4	9						+
Overheid	4	-3	3	4	2	5						+
<i>Buitenlandse handel (goederen)</i>												
Invoer	5	-1	6	3	5	6						++
Uitvoer	6	1	6	5	6	3						++
<i>BBP internationaal</i>												
Verenigde Staten	1.9	3.1	4.1	4.1	4.5	4.2	4.0					+
Duitsland	3.9	-1.7	2.5	2.4	2.4	3.4						+
Verenigd Koninkrijk	1.0	2.2	3.8	4.2	3.9	3.9	3.7					+
Japan	4.3	-0.2	0.5	0.4	1.0	1.0	0.1					+
PRIJZEN												
Consumentenprijsindex		2.6	2.7	2.9	2.7	2.7	2.4	2.3	2.3	2.1	2.1	+
<i>Productenprijsindex industrie</i>												
Afzet		-1.9	0.8	-0.1	1.0	2.9	4.2	4.0	3.4	3.3		+
Verbruik		-3.6	1.6	1.1	2.5	4.5	6.1	5.5	4.4	3.5		+
Aardolie, North Sea Brent (in \$ per barrel)	19.20	17.24	15.85	15.97	17.08	16.61	16.80	16.92	18.30	18.36	17.16	++
<i>Regelingslonen</i>												
Particuliere bedrijven	2.6	3.2	1.7	1.7	1.3	1.2	1.2	1.2	1.1	1.1	1.1	+
Overheid	2.4	2.5	0.9	1.2	0.9	0.0	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	+
Gepremieerde en gesubsidieerde sector	2.8	3.7	0.9	0.4	0.4	0.2	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	+
<i>Wisselkoersen (in gld.)</i>												
Amerikaanse dollar (1)	1.91	1.86	1.82	1.87	1.75	1.73	1.66	1.58	1.55	1.58	1.57	-
Duitse mark (1)	1.127	1.123	1.121	1.122	1.122	1.120	1.121	1.121	1.120	1.120	1.119	+
Engelse pond (1)	3.33	2.79	2.78	2.81	2.72	2.74	2.62	2.52	2.49	2.51	2.50	-
Japanse yen (100)	1.42	1.68	1.78	1.81	1.77	1.75	1.73	1.74	1.84	1.86	1.85	+
OVERIGE INDICATOREN												
<i>Consumentenvertrouwen 1) (in %)</i>												
Economisch klimaat	-11	-50	-14	-19	3	-2	6	9	2	9	1	
Koopbereidheid	5	-4	-2	-2	0	-5	1	2	-2	4	3	
Koersindex voor aandelen, algemeen	4	16	18	25	14	3	-4	-4	-3	3	8	+
Uitgesproken faillissementen	6	27	1	-1	-3	-6	-13	-18	-4	3	-27	-
<i>Conjunctuertest</i>												
Industrie												
Beoordeling orderpositie 1) (in %)	-7	-22	-7	-9	-4	-2	0	1	-2	-1	-2	
Orderpositie (4e kw. 1993=100)	118	102	103	104	104	103	104	105	106	106	104	+
Bezettingsgraad (in %)	85	81	84	83	85	84	84					+
Zakelijke dienstverlening												
Beoordeling orderpositie 1) (in %)		-26	-3	-14	-20	15	2					
Computer servicebureaus				-17	-13	-4	-11					
Ingenieurs- en architectenbur.		-21	-15	-8	5	-5	13					
Economische adviesbureaus		-14	-4									
Arbeidsmarkt												
Aantal banen van werknemers (x 1000)	5325	5556	5564	5609	5591	5541						+
Aantal vacatures (x 1000)		41	41	42	39	43	56					++
Geregistreerde werklozen 3) (x 1000)		415	486	461	484	480	497	477	465	446		+
Idem, in % van de totale beroepsbevolking		6.5	7.5	7.1	7.5	7.4	7.7	7.4	7.2	6.9		+
Aantal werkloosheidsuitkeringen (x 1000)		664	774	757	773	789	826	825	799	778		++
Aantal uren uitzendkrachten		-10	20	14	27	37	39					++
<i>Geld en krediet</i>												
Spaartegoeden	5.9			3.2	3.3	1.9	2.1	1.6	1.6	2.2		+
Binnenlandse liquiditeitsmassa	8	7	4	5	4	2	0	-2	-2	-2		+

1) Saldo van positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal; 2) Trend: procentuele jaarmutatie van het meest recente voortschrijdende 12-maands gemiddelde; -1: kleiner dan -5%; -: tussen -5% en -2%; +: tussen -2% en +2%; ++: tussen 2% en 5%; +++: groter dan 5%; 3) Driemaandsgemiddelden opgenomen onder de middelste maand. De gegevens zijn niet voor het seizoen gecorrigeerd; -: gegevens nog niet beschikbaar.